

Pokud stěžovatel dále vytýká, že družstvo ani v novém znění stanov nedbalo pokynů, jak byly uvedeny v rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 24. listopadu 1936, R II 333/36-2, a že nové stanovy dopouštějí, aby členy družstva mohli být i nezemědělci, že tudíž firma družstva neodpovídá zásadě pravdivosti a že se stanovy příčí § 1 druž. zák., v čemž spatřovati je nezákonnost, — přehlíží, že družstvo v nových stanovách vypustilo z dřívějších stanov předpisy §§ 3 g) a 4 b), c), jež byly dle rozhodnutí č. R II 333/36-2 závadnými, a i jinak se přizpůsobilo onomu rozhodnutí, takže hledíc na účel družstva a na vlastnosti a povolání členstva nelze nyní pokládati za to, že by nové stanovy, až na případ níže uvedený, byly v rozporu se společenstevním zákonem a že by tu byl setřen ráz svépomocného společenstva, a nelze také důvodně tvrditi, že tu byla nějaká nepravdivost firemního znění.

Odůvodněn je však dovolací rekurs, pokud vytýká nepřípustnost stanov v § 3 h) v doslovu »uzavírá smlouvy nájemní a pachtovní«, poněvadž takovou činnost nelze srovnati s účelem družstva, vytčeným v první větě tohoto paragrafu.

Pokud by družstvo potřebovalo, na příklad potřebné místnosti pro sebe, a musilo by si je najmouti, je ustanovení v tom směru zbytečné, neboť takové pronajetí není vlastním účelem družstva. Doslov stanov ve svém povšechném znění mohl by být základem k vytvoření různých živnostenských provozoven a mohl by tím podstatně změnit ráz a povahu tohoto nákupního a prodejního družstva ve družstvo výrobní, ať zjevné, ať zastřené, při němž by všichni členové nebyli činnými přímo na společném podnikání, a tím by byl setřen ráz svépomocného družstevního podnikání dle § 1 společenstev. zák. Na to bylo již poukázáno v rozhodnutí R II 333/36-2 při § 4 č. 5 a § 3 g) dřívějších stanov, a nelze to přijmouti ani v nynějším znění pod povšechným heslem uzavírání smluv nájemních a pachtovních pro družstvo. Nebylo proto lze v tomto směru opovědi vyhověti a bylo napadené usnesení v tomto rozsahu změnit a uložit rejstříkovému soudu, aby v rejstříku provedl tuto změnu.

Dopouštějí-li nové stanovy členství za jiných podmínek, než tomu bylo ve stanovách dřívějších, nutno ponechat v platnosti znění předpisu § 6 č. 3 c) o možnosti vyloučení členů, u nichž není předpokladů pro členství, t. j. jen důsledek změny stanov v příčině členství. Stěžovatel si v té příčině sám odporuje, tvrdí-li, že v družstvu jsou členové, kteří tam nepatří, a na druhé straně brojí proti tomu, aby družstvo mohlo vyloučiti ony členy, kteří nevyhovují stanovám. Ostatně proti libovůli představenstva jsou vyloučení členové chráněni předpisy § 6 č. 3, odst. 2, stanov. S toho hlediska není stěžovatelova výtku důvodná.

Čís. 16650.

Svoláním pozůstalostních věřitelů (§ 813 obč. zák.) nejsou dotčena jejich zástavní práva, i když své zajištěné pohledávky nepřihlásili v konvokačním řízení a všichni dědici je neuznali.

Význam nepřihlášení hypotekární pohledávky při konvokaci pro ručení dědice přihlášeného s dobrodiním soupisu.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1938, R II 485/37.)

Proti žalobě, již se žalobci domáhali na žalovaných jako dědicích Josefy H., přihlášených s výhradou soupisu, jimž byla pozůstalost odevzdána, zaplacení 145.000 Kč, omezených na 37.495 Kč s přísl., namítli žalovaní mimo jiné, že podle výsledku konvokačního řízení přesahují pozůstalostní dluhy několikanásobek čisté hodnoty pozůstalosti, jak byla v pozůstalostním řízení zjištěna; jen knihovní dluhy, které dědici dodatečně uznali, přesahují částku přes 200.000 Kč, a musí proto pozůstalostní dluhy hledíc na jejich knihovní pořadí býti uhrazeny v prvním pořadí; na pohledávky neknihovní nezbývá z oné pozůstalosti nic; mezi tyto neknihovní dluhy patří i zažalovaná pohledávka a nejsou ji proto žalovaní povinni zaplatiti; hodnota pozůstalostních nemovitostí, stanovená v pozůstalostním řízení, je nepřiměřeně vysoká. Soud první stolice uznal podle žaloby. Důvody: Obsahem pozůstalostních spisů je zjištěno, že k návrhu žalovaných jako podmíněčně ze zákona přihlášených dědiců došlo v pozůstalostním řízení k svolání věřitelů a že pravoplatnou odevzdací listinou ze dne 26. srpna 1932, č. j. D 37/32-40, byla čistá pozůstalost ve výši 100.849 Kč odevzdána pozůstalému vdovci Janu H. k jedné polovici a žalovaným jako pozůstalým sourozencům zůstavitelky Josefy H., každému k jedné šestině. Za takto zjištěného stavu věci ručí žalovaní podle § 821 obč. zák. podle poměru dědických podílů, které jim připadly. Čistou pozůstalost 100.849 Kč je rozdělití mezi obě pohledávky, k pozůstalostnímu řízení po Josefě H. přihlášené, a to: pohledávku přihlášenou žalobci ve výši 145.000 Kč a pohledávku Františka R., přihlášenou částkou 50.000 Kč. Podle poměrné výše těchto dvou pohledávek je započítati na prvou pohledávku 74.990 Kč; odečte-li se od toho polovice, připadající na Jana H. ve výši 37.495 Kč, připadá na žalované druhá polovice ve stejné výši 37.495 Kč, a na každého ze tří žalovaných $\frac{1}{3}$, tudíž částka 12.498 Kč 43 h, k jejímuž zaplacení byli žalovaní dle jim připadlých dědických podílů odsouzeni. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek s výhradou právní moci a vrátil věc soudu první stolice k dalšímu jednání a k novému rozhodnutí. Důvody: Podle § 821 obč. zák. dědicové, kteří se přihlásili s výhradou soupisu, ručí po odevzdání pozůstalosti podle poměru svých dědických podílů za břemena pozůstalosti, pokud pozůstalostní podstatu nepřevyšují. Jest ovšem povinností dědice, aby dokázal, že podstata pozůstalosti nestačí k uspokojení věřitelů. Podle §§ 813 až 815 obč. zák. jest však dědic přihlášený s dobrodiním soupisu chráněn jen tehdy, navrhne-li svolání věřitelů. Učinil-li tak, pak věřitelé, kteří v konvokační lhůtě svoji pohledávku nepřihlásili, nemají nároku na zaplacení, jestliže pozůstalost byla vyčerpána přihlášenými pohledávkami, pokud ovšem nemají zástavního práva. Dědic, který se přihlásil s výhradou inventáře ručí za pozůstalostní dluhy jen do výše pozůstalost-

ního jmění podle té hodnoty, kterou má podstata pozůstalostní, tedy aktiva pozůstalostní v době odevzdání. Ve sporu proti dědici o zaplacení nelze ovšem přezkoumávati ani správnost soupisu ani správnost odevzdací listiny a dědic by mohl uplatňovati na svou obranu jen takové změny pozůstalostního jmění, které nastaly v době od soupisu do odevzdání pozůstalosti (rozh. č. 12097 Sb. n. s.). Z toho plyne, že se ve sporu věřitele proti dědici, který se přihlásil s dobrodiním soupisu a navrhl svolání věřitelů, procesní soud nemůže zabývati přezkoumáním soupisu co do aktiv pozůstalosti, protože musí vzíti soupis pozůstalosti co do podstaty, která ručí za pozůstalostní dluhy, za základ svého rozhodnutí, a to i co do ocenění pozůstalostních věcí. Uplatňovati by mohl jen změny nastalé až do odevzdání pozůstalosti. Naproti tomu je však věcí procesního soudu, aby rozhodl o tom, zda a v jaké míře pozůstalost stačí k úhradě pozůstalostních dluhů a pokud byla jimi vyčerpána, zda tedy a v jaké míře je povinen dědic platiti věřiteli na pozůstalostní dluh ze svého majetku, ježto dědic ručí za dluhy pozůstalostní také svým majetkem, ovšem jen podle sil pozůstalosti. Přihlíží-li se k ustanovení § 815 obč. zák., vyplývá z něho, že sepsání pozůstalostního soupisu stran pozůstalostních pasiv není rozhodující pro posouzení otázky, za které dluhy dědic ručí. Opominul-li dědic přihlášený s dobrodiním soupisu navrhnouti svolání věřitelů, ručí přesto svým majetkem i věřitelům, kteří vůbec v soupisu nebyli uvedeni, a to za to, co by byli dostali v případě konkursu pozůstalosti. Jestliže dědic svolání věřitelů navrhl, nemůže se tím dostati pozůstalostnímu soupisu většího významu, než který má tehdy, byli-li věřitelé svoláni. Věřitelé zajisté nepozbývají svých práv proto, že nebyli uvedeni v pozůstalostním soupisu, nýbrž proto, že se nepřihlásili v konvokačním řízení, v žádném případě však nepozbývají svých práv věřitelé, kteří jsou kryti zástavními právy. Z toho všeho vysvítá, že dědicové, kteří se dovolávají toho, že pozůstalost nestačí k úhradě vymáhané pohledávky, musí vzíti za základ co do aktiv částku zjištěnou v pozůstalostním soupisu a musí pak uvéstí podrobně, které dluhy vyčerpávají pozůstalostní podstatu, a do jaké míry. Při tom ovšem je přihlížeti zvláště k zástavním právům a nutno se stran uspokojení ze zvláštních podstat řídití jednak cenou zastavené věci, stanovenou pozůstalostním odhadem, jednak pořadem zástavních práv. Takto možno zjistiti, kolik jmění zbude po uspokojení zástavních práv z pozůstalostní podstaty na ostatní věřitele, které pak je ovšem dědic povinen uspokojiti podle zákonného řádu, tedy pokud patří do téže třídy konkursních věřitelů poměrně. Nemůže proto odvolací soud souhlasiti s názorem prvního soudu, že jest čistou pozůstalost 100.849 Kč rozdělití mezi pohledávky žalobců a pohledávku Františka R. 50.000 Kč, aniž by se přihlíželo k ostatním věřitelům. Jest ovšem nepochybné, že první soud nepřihlédl k tomu, že podle spisů D 37/32 k pozůstalostnímu řízení po Josefu H. nepřihlásili své pohledávky jen uvedení dva věřitelé, nýbrž i jiní věřitelé a že se podle ustanovení nesporného patentu mělo při soupisu přihlížeti i ke všem pohledávkám patrným ze spisů, zejména

k těm, které vycházejí najevo z pozemkové knihy, jako pohledávky knihovní, a dále z prohlášení knihovních věřitelů, obsažených v pozůstalostním spise. Prvý soud nepřihlédl ani k dvěma pohledávkám, které jediné byly přihlášeny po svolání věřitelů v konvokační lhůtě, totiž k pohledávkám Antonína K. To, že při soupisu pasiv žalovaní dědicové prozatím neuznali přihlášené nebo knihovní pohledávky, není nikterak rozhodující pro rozhodnutí souzeného sporu, v němž je oběma stranám možno dokazovati, že uvedené pohledávky jsou nebo nejsou po právu, že vyčerpávají nebo nevyčerpávají svými zástavními právy stran jednotlivých zastavených věcí pozůstalostní podstatu. Kdyby byl správný názor, že tím, že dědici neuznali pohledávky při pozůstalostním soupisu, pozbývají pozůstalostní věřitelé nároku na uspokojení se strany dědiců, nemohli by se domáhati uspokojení ani žalující věřitelé ani František R., protože i jejich pohledávky žalovaní dědici při soupisu neuznali. Mohou-li se oni věřitelé přesto domáhati uspokojení na dědicích podle výše jejich podílu, mohou se stejně domáhati uspokojení i jiní věřitelé, jejichž pohledávky dědici při soupisu neuznali, a to zejména zástavní věřitelé ze zastavených věcí a nemůže ovšem býti dědicům odňato právo, aby se v souzeném sporu hledíc na pohledávky všech věřitelů, i těch, jejichž pohledávky neuznali, domáhali soudního rozhodnutí o tom, že a pokud jest již pozůstalostní podstata vyčerpána pohledávkami ostatních věřitelů a zda a pokud vůbec se tedy ještě na žalující věřitelce dostane. Mylný je názor odvolatelů, že by rozsudkový výrok mohl jednoduše zníti tak, že by v něm povšechně bylo pojata ustanovení, že dědici ručí za domáhanou pohledávku podle svých podílů, ale jen pokud nepřesahuje podstatu dědictví. Takový výrok by ovšem nebyl vykonatelný a je právě věcí souzeného sporu, aby bylo zjištěno, kolik dědici se zřením na soupis a konvokaci věřitelů jsou povinni zaplatiti podle zákonného řádu. Přednes žalovaných neobsahuje však potřebné skutkové údaje a nejsou v něm nabízeny ani potřebné důkazy, aby bylo možno zjistiti hledíc na obsah pozůstalostních spisů, které všechny pohledávky mají vyčerpávati pozůstalostní podstatu, a to jak stran věcí stížených zástavními právy, tak stran zbytku všeobecné podstaty pozůstalostní, zbývajícího po uspokojení zástavních práv, a to arci ve smyslu ustanovení konkursního řádu. Bylo věcí prvního soudu, aby při správném právním posouzení věci vyzval žalované podle § 182 c. ř. s. k doplnění jejich přednesu v uvedených směrech, a také žalobce, aby se vyjádřili o příslušných tvrzeních žalovaných, a aby pak o sporných skutečnostech provedl nabízené důkazy. Bez uvedeného doplnění řízení nelze věc rozhodnouti a proto soud odvolací zrušil podle § 496 č. 2 a 3 c. ř. s. napadený rozsudek.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu žalobců.

D ů v o d y:

Jde o spor pozůstalostních věřitelů podle § 821 obč. zák. proti dědicům, kteří se přihlásili k pozůstalosti s výhradou soupisu a kteří na-

vrhli svolání pozůstalostních věřitelů podle §§ 813 až 815 obč. zák. Jádrem sporu jest v otázce, mohou-li se v souzeném sporu žalovaní brániti námitkou, že pozůstalost jest vyčerpána dluhy hypotekárními, ačkoliv hypotekární věřitelé nepřihlásili svoje pohledávky v řízení pozůstalostním a žalovaní ani neuznali v pozůstalostním řízení hypotekární pohledávky, jak byly patrné z výpisu z pozemkové knihy. Otázka ta není sice výslovně v zákoně rozhodnuta, avšak podklad pro její řešení poskytuje § 814 obč. zák. Podle uvedeného zákonného ustanovení jest účinek soudního svolání (totiž pozůstalostních věřitelů) ten, že věřitelům, kteří se v ustanovené lhůtě nepřihlásili, nenáleží další nárok proti pozůstalosti, byla-li vyčerpána zaplacením přihlášených pohledávek, než pokud jim přísluší právo zástavní. Zástavní práva nejsou tudíž konvokačním řízením dotčena. To plyne z podstaty zástavního práva jako práva věcného (absolutního, §§ 308, 308 a 447 obč. zák.), jež působí proti každému a tedy nejen proti vlastníku zavazené nemovitosti, ale i proti věřitelům pozůstalosti. Přes to, že pohledávka hypotekárního věřitele nebyla v konvokačním řízení ani přihlášena, ani všemi dědici uznána, zůstává právo zástavní nedotčeno, předpokládajíc ovšem, že pohledávka zástavní jest po právu. Jinak se odkazuje na správné důvody napadeného usnesení, jež nebyly rekursem vyvráceny.

Čís. 16651.

Vnucenou správou (§§ 98 a násl. ex. ř.) pro převodní poplatek (§ 72 popl. zák. č. 50/1850 ř. z.), vyměřený z celé nemovitosti patřící několika spoluvlastníkům, vedenou proti jednomu z nich na ideální část pro celý poplatek se přerušuje promlčení přednostního pořadí převodního poplatku, co do celé nemovitosti.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1938, R I 1426/37.)

Srov. rozh. č. 16215, 11701, 4864 Sb. n. s.

Exekuční soud rozvrhuje nejvyšší podání za nemovitost exekučně prodanou dne 17. března 1937 a patřící povinným Josefu a Marii P., každému ideální polovici, nepřikázal nic Československému eráru na přihlášeném převodním poplatku. Rekursní soud přikázal Československému státu jen polovici přihlášeného převodního poplatku z nejvyššího podání, připadajícího na ideální polovici, která patřila Marii P., jinak napadené usnesení potvrdil. Důvody: Podle § 72 popl. zák. ze dne 9. února 1850, č. 50 ř. z. vážne převodní poplatek na nemovitosti, jejímž převodem vznikl, a přiznává se mu přednostní právo před pohledávkami vzniklými z důvodů soukromoprávních. Přednostní právo se promlčuje ve třech letech ode dne splatnosti převodního poplatku, vyčtené v platebním rozkaze (§ 14 nař. min. financí č. 181/1850 ř. z., čl. III uvoz. zák. k ex. ř.). Promlčení se však přerušuje, bylo-li užito zákonných prostředků k vymáhání poplatků; mezi ty prostředky patří